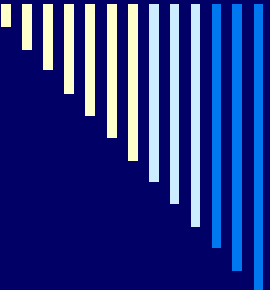

Рух, Народний Рух України

-
- Народний Рух України (скорочено: НРУ або Рух) - політична партія в Україні, до того - громадсько-політична організація. Утворена на I (Установчих) Зборах Народного Руху України 8-10 вересня 1989 року під назвою "Народний Рух України за перебудову", зареєстрована Радою Міністрів УРСР як громадсько-політична організація 9 лютого 1990 року. Як політична партія зареєстрована 1 лютого 1993 року.

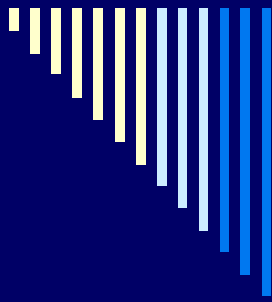

- Ідеологія: правоцентристська партія національно-демократичного спрямування.
- Емблема НРУ: нахилений вправо тризуб з написом: РУХ. Прапор: полотнище синьо-жовтого кольору з емблемою НРУ у центрі полотнища. Гасло: “Державність, демократія, реформи!”.

АКТ ЗЛУКИ - ТРИМАЙМОСЯ ЗА РУКИ

- Громадсько-політичний рух, утворений у 1989 році на базі численних демократичних угруповань, зіграв визначну роль в досягненні Україною державності. Головними заходами Руху були: "Живий ланцюг" до [дня Злуки ЗУНР та УНР](#) (22 січня 1990 року), масовий виїзд на Нікопольщину та Запоріжжя до 500-ліття Запорозького козацтва (1-5 серпня 1990), великі заходи під Берестечком, Батурином, в Лубнах і Хотині.

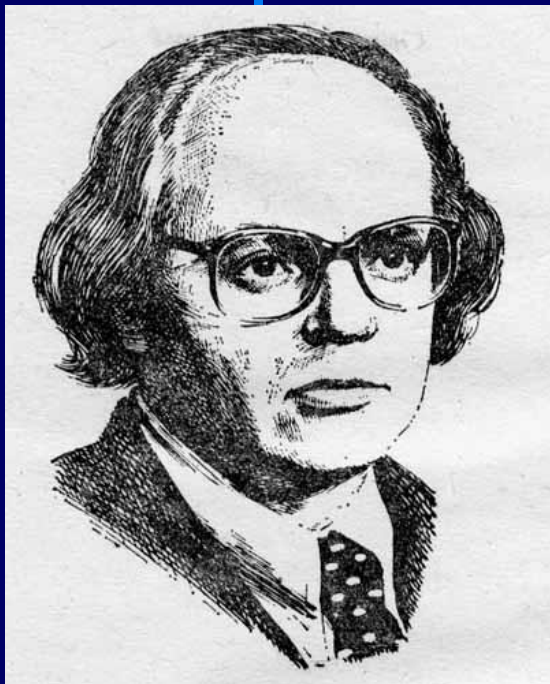

Статут Народного Руху України, виданий "Літературною Україною", 1989 рік

- У 1990 році на перших альтернативних виборах в УРСР, Рух досяг значних успіхів у виборчій кампанії та утворив впливову фракцію "Народна рада", забезпечив більшість у ряді місцевих органів Західної України.

- II з'їзд Руху відбувся у жовтні 1990 року. До Програми Руху введено положення про головну мету Руху - досягнення незалежності України; з назви виключені слова "за перебудову". Були обрані: голова Руху - Іван Драч, заступники - Михайло Горинь, Олександр Лавринович; Центральний провід Руху (19 чоловік); Секретаріат (голова - Віктор Бурлаков), Політрада (голова - Михайло Горинь), Координаційна рада (голова - Микола Поровський); Рада колегій (голова - Володимир Черняк, Іван Заєць), Рада національностей (голова - Олександр Бураковський).

- Відбулася перша спроба об'єднати навколо Руху новостворені партії - УРП та ДемПУ; для цього був запроваджений інститут асоційованого членства у Русі. Однак ці партії відмовилися від асоційованого членства у Русі. Хитка коаліція партій навколо Руху проіснувала до вересня 1991 року і фактично розпалася в період президентської виборчої кампанії, коли УРП і ДемПУ, проігнорувавши рішення Великої ради Руху, висунули своїх кандидатів на Президента України й розгорнули виборчу боротьбу проти кандидата від Руху [В'ячеслава Чорновола](#).

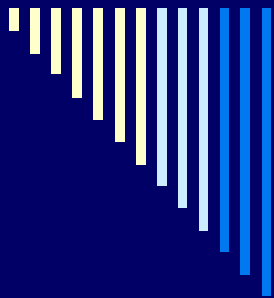
III з'їзд Руху відбувся 28 лютого - 1 березня 1992 року. Розколу Руху вдалося запобігти завдяки компромісу між прихильниками В'ячеслава Чорновола, з одного боку, та Івана Драча і Михайла Гориня, з іншого; були обрані співголови - Іван Драч (згодом фактично вийшов із Руху), Михайло Горинь (у червні 1992 році склав повноваження співголови у зв'язку з обранням його головою УРП), В'ячеслав Чорновіл. Формально було проголошено про розпад коаліції навколо Руху. УРП і ДемПУ разом з декількома незначними за кількістю людей організаціями проголосили себе послідовними прихильниками президента України Леоніда Кравчука, тоді як Народний Рух заявив про свою опозицію режиму.

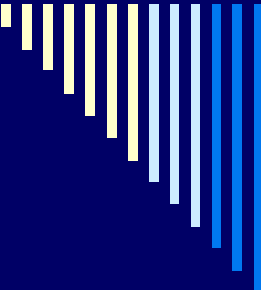

- Встановлення березового хреста на знак вшанування героїв Крут, акція Народного Руху України, Студентської спілки, інших організацій, 29 січня 1991 року

- Проте наступний період в історії Руху був позначений кризою самовизначення. Деякі його лідери (зокрема, Іван Драч, Дмитро Павличко та Михайло Горинь) виступали за збереження Руху як об'єднання демократичних організацій та партій, першочерговим завданням якого було б створення тривкої політичної бази для розбудови нової Української держави. На їх думку, Рух повинен був перейти від політики опозиції діям уряду та президента до співробітництва з ними. Більше того, висувалася пропозиція про обрання на голову НРУ Леоніда Кравчука - тодішнього Президента України. Інша група членів організації, очолена Вячеславом Чорноволом, доводила, що оскільки нова держава, як і раніше, повністю контролюється старою комуністичною номенклатурою, справжні реформи будуть неможливі, поки вона не буде усунена від влади. Чорновіл та його прихильники закликали до перетворення Руху на опозиційну політичну партію. Ці розбіжності призвели до розчарування багатьох його членів і різкого скорочення чисельності організації.

Лідери Народного Руху України. Зліва направо: колишні політв'язні В'ячеслав Чорновіл, Михайло Горинь та поет Іван Драч.

- На III Всеукраїнських зборах Народного Руху України (лютий-березень 1992 року), щоб уникнути розколу НРУ, обрано трьох співголів організації — Івана Драча, Михайла Гориня та В'ячеслава Чорновола. Вищим керівним органом Руху став обраний зборами Центральний провід.
- Інший аспект кризи самовизначення - пошук головних акцентів у діяльності НРУ, їх корекція, яка б відповідала викликам часу. Так, у 1996 році на нараді керівництва НРУ (В.Чорновіл, В.Черняк, член Великої Ради Руху В.Білецький) розглянута ініціатива від Донецька, що полягала у радикальному коригуванні програми і кадрової політики НРУ щодо керівного складу організації у бік економічно-соціальних програм, залучення чільних фахівців з різних галузей економіки, промисловості. Ця ініціатива не була підтримана рухівським Центром, що зумовило подальший відхід націонал-демократів Руху від ~~робітничих осередків і промислового Сходу.~~

- На IV Всеукраїнських зборах НРУ (грудень 1992 року) Рух фактично перетворився на політичну партію. Збори абсолютною більшістю голосів проголосували за рух як "незалежну громадсько-політичну організацію". Єдиним головою НРУ було обрано Чорновола. Згодом з НРУ вийшла група членів, які заснували окрему організацію під назвою Всенародний Рух України (ВНРУ; голова - Лариса Скорик). У 1993 році V Збір НРУ проголосив Рух партією.

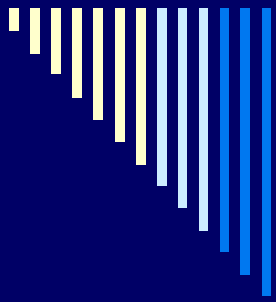

IX з'їзд відбувся у два етапи. Перший етап - 12-13 грудня 1998 року у Києві; підбито підсумки внутрішньопартійної дискусії, названо можливих кандидатів від Руху на президентських виборах: Геннадія Удовенка та В'ячеслава Чорновола (останній зняв свою кандидатуру з розгляду у січні 1999 року). У січні 1999 року частина керівництва Руху на чолі з Юрієм Костенком, незгодна з рішеннями першого етапу дев'ятого з'їзду, пішла на розкол Руху, виступивши відкрито проти В'ячеслава Чорновола. 28 лютого вони організували нестатутне зібрання, оголошене ними "десятим з'їздом", і проголосили Юрія Костенка "головою НРУ". У ситуації гострої організаційної кризи за ініціативою 13 крайових організацій Руху 7 березня 1999 року у Києві відбувся другий етап дев'ятого з'їзду, який розглянув внутрішньопартійну ситуацію та визначив політику Руху на виборах 1999 року. З'їзд підтвердив повноваження В'ячеслава Чорновола як Голови Руху, обрав заступниками Голови В.Ковалю, О.Бондаренку та Л.Танюка; внесено зміни до Статуту, обрано Політичну Раду Руху; Центральний Провід у складі 49 осіб. З'їзд схвалив підписання угоди про політичний блок Руху з партією "Реформи і порядок" (Віктор Пинзеник), визначив Геннадія Удовенка як кандидата від Руху на пост Президента України.

- 25 березня 1999 року в автомобільній катастрофі за нез'ясованих обставин загинув Голова НРУ В'ячеслав Чорновіл. Похорон В'ячеслава Чорновола 29 березня 1999 року у Києві зібрав понад 200 тис. людей з усіх областей України. Смерть В'ячеслава Чорновола стала ударом не тільки для партії, але і для значної частини населення України, для багатьох він був символом націонал-патріотичного спрямування в українській політиці. Після смерті В'ячеслава Чорновола підтримка Руху стала поступово знижуватися.

- 31 березня 1999 року Центральний Провід Руху обрав виконувачем обов'язків Голови НРУ (до наступного з'їзду) Геннадія Удовенка. У зв'язку з претензіями Юрія Костенка та його групи на представництво Руху ситуація у Русі стала предметом вивчення у Міністерстві юстиції України. Проведена перереєстрація членів Руху підтвердила підтримку абсолютною більшістю рішень другого етапу ІХ з'їзду (перереєстровано понад 80% членів Руху). Х з'їзд Руху відбувся 14 травня 1999 року у Києві і засвідчив завершення організаційної кризи. Головою Руху обраний Геннадій Удовенко. На з'їзді Г.Удовенко та В.Пинзеник підписали Угоду між НРУ та ПРП про політичний блок та спільного кандидата на президентських виборах. З'їзд офіційно висунув Г.Удовенка кандидатом у Президенти України.

- На XII з'їзді Народного Руху України (Київ, 8 грудня 2001 року) прийняли Ухвалу "Про утворення виборчого блоку Віктора Ющенка "Наша Україна", "Про затвердження виборчого списку Народного Руху України у складі виборчого списку блоку Віктора Ющенка "Наша Україна".
- З травня 2003 року на XIII з'їзді НРУ Головою партії було обрано Бориса Тарасюка. Заступниками Голови Руху стали Роман Зварич, Юрій Ключковський, Вячеслав Коваль, Василь Куйбіда, Лесь Танюк. У новому складі обрано Політичну Раду та Центральний Провід НРУ.
- У виборах Президента України у 2004 році виступили з ініціативою створення блоку партій навколо кандидата у Президенти Віктора Ющенко, у виборах до парламенту 2006 року і 2007 (позачергових), ішла в складі блоку "Наша Україна".
- У 2009 році найстаріша новітня партія України святкувала своє 20-річчя.